

Försäkringskassans etiska kod

GD har ordet

Att arbeta i Försäkringskassan kan liknas vid att ha ett förtroendeuppdrag. I vår roll ingår att förvalta för staten mycket viktiga värden, som har formulerats i den statliga värdegrunden. Ytterst handlar det om hur vi ska bemöta och förhålla oss till de vi är till för, de försäkrade.

Den statliga värdegrunden är utgångspunkten för alla oss som arbetar inom statsförvaltningen. I den här skriften har vi med utgångspunkt från den formulerat Försäkringskassans etiska kod. Den beskriver hur vi som anställda förväntas uppträda i kontakterna med medborgarna, de försäkrade, med varandra och med vår omvärld i övrigt.

Den etiska koden kallades tidigare uppförandekod och kompletterades av flera interna styrande formuleringar. I den etiska koden har den statliga värdegrunden lyfts fram på ett tydligare sätt och ersätter därmed tidigare värdeord och kundlöften.

Vi som arbetar i Försäkringskassan ska, i allt vi gör, handla utifrån alla människors lika värde, rättssäkerhet och med god service till medborgarna. Det är de konstitutionellt grundade principer som anges i den statliga värdegrunden och utgångspunkten för oss i Försäkringskassan.

Hur vi ska uppträda mot de försäkrade och mot varandra, och hur vi ska förhålla oss i olika situationer är frågor som vi kontinuerligt måste föra samtal kring i vår vardag.

Jag hoppas att vi med utgångspunkt i vår etiska kod kan starta en diskussion som leder till att Försäkringskassans verksamhet utvecklas och förbättras.

Den etiska koden kompletterar den statliga värdegrunden

[Den statliga värdegrunden](#) kan sammanfattas i sex grundläggande rättsliga principer:

Demokrati – All offentlig makt i Sverige utgår från folket. En statsanställd behöver ha insikt om att medborgarna är myndighetens uppdragsgivare och att verksamheten finansieras med skattemedel.

Legalitet – Den offentliga makten utövas under lagarna. En statsanställd ska vara ambitiös och engagerad i att fullgöra de uppgifter och göra de bedömningar som lagstiftningen uppställer krav på.

Objektivitet – Myndigheten ska i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen och vara saklig och opartisk. Nyckelorden är oberoende, opartiskhet, integritet och likabehandling.

Fri åsiktsbildning – Den svenska folkstyrelsen bygger på fri åsiktsbildning. Principen handlar om grundläggande värden där öppenhet är ett nyckelord, samtidigt som bestämmelser om sekretess för att skydda den enskildes integritet ska vägas in i myndighetens verksamhet.

Respekt för lika värde, frihet och värdighet – Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. En statsanställd behöver uppfylla krav på icke-diskriminering och hänsyn till enskildas personliga integritet. Nyckelorden är jämlikhet, jämställdhet, medmänsklighet och integritet.

Effektivitet och service – Att medborgarna är myndighetens uppdragsgivare ställer krav på god hushållning med statens finanser och ett gott bemötande, där information och tillgänglighet är nyckelord.

Den statliga värdegrunden, som vilar på grundlagarna, ska präglade all vår verksamhet. Ta dig tid att eftertänksamt och noggrant läsa igenom principerna och försök att levandegöra dem i din arbetsvardag. De är innehållsrika och traditionstygda och visar att det innebär ett särskilt ansvar att vara statstjänsteman.

Den etiska koden konkretiserar den statliga värdegrunden här på Försäkringskassan och beskriver de principer och det förhållningssätt som vi alla måste känna till och följa. Vi uppmanar även våra leverantörer att agera på samma sätt.

Chefsrollen ställer krav på att varje chef följer dessa principer och den tydliggör att chefen har det yttersta ansvaret för att även medarbetarna gör det. Målet är att vi alla har kunskap om de professionella värderingar som ska präglade en statstjänsteman.

Våra interna administrativa styrdokument beskriver mer i detalj vad som gäller på olika områden som har anknytning till den statliga värdegrunden och den etiska koden, se bilaga.

Vi är sakliga och opartiska

Alla måste kunna lita på att Försäkringskassan är saklig och opartisk, och att handläggning och beslut inom försäkring och administration inte färgas av privata intressen eller liknande.

Det innebär att vi

- bara söker efter information i ärenden som direkt har att göra med vårt arbete
- aldrig handlägger ett ärende som gäller oss själva eller någon som vi har en relation till
- aldrig beslutar i ett ärende som på något sätt gynnar oss själva eller någon som vi har en relation till
- aldrig handlägger eller beslutar i ett ärende där någon vi har en relation till förekommer, till exempel som vårdgivare, god man eller assistansföretag
- har en professionell rekryteringsprocess som fokuserar på kompetens i varje steg av processen
- inte har bisysslor som kan komma att rubba förtroendet för vår egen eller någon annans opartiskhet i arbetet, eller som kan skada Försäkringskassans anseende
- uppträder och agerar så att det aldrig finns skäl att misstro vår objektivitet.

- Demokrati
- Legalitet
- **Objektivitet**
- Fri åsiktsbildning
- Respekt för lika värde, frihet och värdighet
- Effektivitet och service

Vi skyddar förtroendet för Försäkringskassan

Att arbeta på Försäkringskassan innebär att i sitt arbete visa lojalitet med verksamheten och de lagar som styr vårt arbete, men också att självständigt ta ansvar för principerna i den statliga värdegrunden. I allt vi gör och uttrycker i vår tjänsteutövning representerar vi myndigheten. Att arbeta på Försäkringskassan innebär att ha makt att påverka människors liv.

Det finns flera områden där vi som medarbetare i staten kan utöva vår makt. Att vi har kunskap om socialförsäkringen ger oss ett övertag i förhållande till den enskilde. Därför har vi ett särskilt ansvar för att använda makten på ett sätt som inger förtroende.

Vi uppträder så att vi bidrar till att bygga och bevara en statsförvaltning som alla kan ha förtroende för. Det innebär att vi

- följer regler
- håller oss opartiska i vårt uppdrag
- hanterar de pengar vi förvaltar effektivt och med gott omdöme
- inte erbjuder eller tar emot pengar och gåvor utöver vad våra riktlinjer tillåter
- inte försätter oss i en situation där vi kan misstänkas för att har blivit påverkade på ett otillbörligt sätt i vår tjänsteutövning
- bemöter människor på ett sätt som präglas av jämlikhet, jämställdhet, medmänsklighet och integritet
- motverkar diskriminering utifrån diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder
- bidrar till ett hållbart samhälle, såväl ekonomiskt som miljömässigt och socialt.

- **Demokrati**
- **Legalitet**
- **Objektivitet**
- Fri åsiktsbildning
- **Respekt för lika värde, frihet och värdighet**
- **Effektivitet och service**

Vi är medvetna om att vi hanterar skattemedel

Vår verksamhet finansieras av skattebetalarnas pengar och det finns tydliga regler för vad som gäller, till exempel för *upphandling, attestering och representation*.

Reglerna ger alla som deltar i *offentliga upphandlingar* samma förutsättningar, förbjuder högre krav än nödvändigt och gör processen förutsägbar, tydlig och öppen. Därför

- köper vi varor och tjänster med gott omdöme, bland annat genom att konkurrensutsätta våra inköp
- följer vi de regler som har till syfte att främja god affärssed
- agerar vi alltid med respekt för mänskliga rättigheter, affärsetik och miljö och arbetar för att även våra leverantörer ska göra det.

Den som är behörig att *attestera utbetalningar* och organisera arbetet ansvarar för att pengarna används inom ramen för verksamheten och med hänsyn till de resurser som Försäkringskassan disponerar. Därför

- organiserar vi arbetet så att ingen ensam kan attestera utbetalningar
- attesterar du inte i ett ärende som på något sätt gynnar dig själv eller någon närstående

Representation har alltid ett direkt samband med verksamheten och sker med omdöme. Det innebär att

- Försäkringskassan inte bekostar vin, öl eller andra alkoholhaltiga drycker
- vi alltid anpassar kostnaden för representationen till representationstillfället så att den uppfattas som motiverad och måttfull

- Demokrati
- **Legalitet**
- **Objektivitet**
- Fri åsiktsbildning
- Respekt för lika värde, frihet och värdighet
- **Effektivitet och service**

Vi hanterar uppgifter med integritet

Offentlighetsprincipen är en hörnsten i den svenska demokratin, som ger oss yttrande- och meddelarfrihet. Den reglerar också rätten att ta del av allmänna handlingar. Men samtidigt är vi skyldiga att tillämpa de bestämmelser om sekretess som begränsar den rätten.

Det innebär att vi

- följer de lagar och föreskrifter som reglerar offentlighetsprincipen och hanterar integritetskänsliga uppgifter på ett riktigt sätt. I handläggning av ärenden, upphandlingar och i andra sammanhang där sekretessreglerade uppgifter förekommer följer vi bestämmelserna om sekretess.
- inte medvetet tar del av information som vi inte behöver för de ärenden vi handlägger
- känner till de regler om offentlighet, sekretess, behandling av personuppgifter och informationssäkerhet som är relevanta för våra arbetsuppgifter
- har rätt att som privatpersoner fritt yttra oss i massmedia
- som anställda kan lämna muntliga uppgifter till journalister och författare för publicering i massmedia med en ansvarig utgivare
- självklart respekterar meddelarfriheten och inte försöker ta reda på vem som lämnat uppgifter till massmedia.

- Demokrati
- Legalitet
- Objektivitet
- **Fri åsiktsbildning**
- Respekt för lika värde, frihet och värdighet
- Effektivitet och service

Håll den statliga värdegrunden och den etiska koden levande – fråga om du är osäker

Diskutera på arbetsplatsträffar eller liknande med jämna mellanrum vad den statliga värdegrunden och den etiska koden innebär i arbetet. Det kommer säkert upp intressanta etiska diskussioner som levandegör principerna.

Fråga din chef om du känner dig osäker på vad som gäller kring den statliga värdegrunden och vår etiska kod.

Vi rapporterar missförhållanden

Vi tolererar inte korruption, mutor och annat som kan rubba allmänhetens förtroende för vår verksamhet.

Det innebär att vi rapporterar

- misstanke om brott, överträdelser och avvikelser från reglerna
- situationer där vi misstänker att en enskild person eller en organisation utnyttjar socialförsäkringen eller Försäkringskassans tillgångar på ett sätt som strider mot reglerna
- hot, våld, trakasserier, stöld eller skadegörelse som kan skada medarbetare, kunder, partner, leverantörer eller egendom.

Så här gör du

Du kan lämna din rapport

- elektroniskt i ett formulär på intranätet Fia eller genom stödtelefonen (81 000 val 7 om du ringer från en intern telefon eller 020-40 40 56). Både formuläret och stödtelefonen är tillgängliga dygnet runt alla dagar året runt.
- i ett brev till Försäkringskassan, Rättsavdelningen, VO Myndighetsjuridik, 103 51 Stockholm.
- genom en skrivelse till Internrevisionen.

Du behöver inte nämna ditt namn när du lämnar en rapport.

VO Myndighetsjuridik på Rättsavdelningen utreder alla rapporterade händelser och anmäler till Personalansvarsnämnden (PAN) vid misstanke om att en medarbetare brutit mot reglerna. PAN kan besluta om disciplinpåföljder i form av varning eller löneavdrag, uppsägning eller avsked, åtalsanmälan eller avstängning.

BILAGA källor

Policy (2016:01) för hälsa, arbetsmiljö och likabehandling

Policy (2015:03) Mänskliga rättigheter

Policy (2009:01) Miljöarbetet inom Försäkringskassan

Kommunikationspolicy (2006:1)

Vägledningen (2004:7) *Förvaltningsrätt i praktiken*

Vägledningen (2001:3) *Offentlighet eller sekretess?*

Riktlinjer (2016:11) *Informationssäkerhet – Om att bevilja och följa upp behörigheter*

Riktlinjer (2015:10) *Informationssäkerhet - Klassning av information inom Försäkringskassan*

Riktlinjer (2011:37) *Försäkringskassans användning av sociala medier*

Riktlinjer (2011:7) *Utlämnande av allmänna handlingar och uppgifter*

Riktlinjer (2010:5) *Informationssäkerhet - Behörighetsadministration*

Riktlinjer (2009:7) *Informationssäkerhet - Chef*

Riktlinjer (2009:05) *Informationssäkerhet – medarbetare*

Riktlinjer (2008:14) *Delegation och attest av förvaltningskostnader och försäkringsutbetalningar*

Riktlinjer (2005:16) *Möten och resor*

Riktlinjer (2005:15) *Inköp*

Riktlinjer (2006:14) *Gåvor och representation vid Försäkringskassan*

Riktlinjer (2005:12) *Mutor och handel med inflytande*